

The Project Gutenberg eBook of Omituisia sairaita, by Mikko Akseli Helander

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Omituisia sairaita

Author: Mikko Akseli Helander

Release date: May 16, 2011 [EBook #36125]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK OMITUISIA SAIRAITA ***

Produced by Tapio Riikonen

OMITUISIA SAIRAITA

Ilveily 1:ssä näytöksessä

Kirj.

Mikko -l-r [Mikko Akseli Helander]

Helsingissä 1896,
G. W. Edlund, kustantaja.

Helsingissä, J. C. Frenckell ja Poika, 1896.

HENKILÖT:

Hoffmann, ent. välskäri. *Riikka*, hänen vaimonsa. *Emma*, heidän tyttärensä, *Saara Humalisto*, | palvelustyttöjä. *Kati Virtanen*, | *Tikkanen*, konttoorikirjuri. *Rikkonen*, kauppa-apulainen. *Sundström*, vanha maisteri. *Neulanen*, räätälin sälli. *Kalle Savolainen*. *Neiti Holmström*.

Näyttämö: Vastaanotto-huone Hoffmannilla. Sundström, Tikkanen, Rikkonen ja Neulanen sisällä.

SUNOSTRÖM. Kuinkahan kauvan tässä täytynee odottaa, ennenkuin tohtori suvaitsee esiintyä?

TIKKANEN. Minä olen tässä jo vähintäinkin puoli tuntia odottanut.

Kärsivällisyyteni alkaa loppua!

RIKKONEN. Ilmoitettu vastaanotto-aika on k:lo 8-12. Jo ennen k:lo 8 olen tässä odotellut, mutta lääkäriä ei vaan kuulu.

NEULANEN. Aika on rahaa, ja jos tohtori viiden minuutin kuluttua ei tule, niin hajotan minä koko talon!

SUNOSTRÖM. Sallikaa kysymykseni — suokaa anteeksi — oletteko itse sairas?

NEULANEN. Terve kuin pukki. Mutta asiat ovat sairaat. Minä olen räätäli ja olen täällä tohtorilta saapa yhden miehenpuvun tekopalkan, sekä lisä-aineista niinkuin vuorista, napeista, nauhoista, taskuvaatteista ja muista senlaisista, erikseen. Useamman kerran olen täällä käynyt saatavaani pyytämässä, vaan aina turhaan ja jos ei hän tällä kerralla maksa niin — —

TIKKANEN. — — panette hakuun. Se on viisainta, ja niin teen minäkin, ellei rahat heltiä.

SUNOSTRÖM. Oletteko tekin saapa häneltä?

TIKKANEN. Hm! Ompahan vaan yhden vuoden vuokra saatavana.

RIKKONEN. Minulla on myöskin hänelle lasku, joka jo aikoja sitten on langennut maksettavaksi.

SUNOSTRÖM. Kummallista! Minä huomaan että olemme kaikki samalla asialla. Kaikki olemme karhuja, mutta karhuttava otus ei lähde pesästänsä.

TIKKANEN. Otus olisi saatava ulos pesästänsä — mutta mitenkä?

NEULANEN. Se on helposti tehty! Jos ovi on suljettu, niin se rikotaan. Tahdotteko nähdä, kuinka ovia avataan? (Tekee uhkaavan liikkeen).

RIKKONEN. Malttakaa hiidessä, malttakaa! Parempi olisi keksiä jokin keino. Väkivaltaa ei saa käyttää.

NEULANEN. Mutta minulla ei ole aikaa juosta täällä joka päivä! Kärsivällisyyteni loppuu, ja kun se loppuu niin — —

RIKKONEN. — — silloin on leikki kaukana. No niin, myönnetään, mutta minä nyt kuitenkin ehdottaisin erästä keinoa ja se on että me kaikki ruvettaisiin sairaksi.

SUNOSTRÖM. Se ei ole hullumpi esitys. Mutta mitenkäs tämä kaikki tapahtuisi? Ettäkö haettaisimme tohtorin kotia luoksemme, tahi — —

RIKKONEN. — — eikö hiidessä, siitä voisi tulla meille kustannuksia, — vaan nyt olisi meidän kaikkien mentävä hetkeksi pois ja vähän ajan perästä tultava uudelleen, ei kuitenkaan kaikki yht'aikaa, mutta ei suurta väliäkään saisi olla. Kullakin meistä olisi oma tautinsa. Minä puolestani koetan tavattomasti aivastella, — se on, minuun on tullut aivastus-tauti, ja te toiset voisitte ottaa jonkun muun taudin näyteltäväksenne.

TIKKANEN. Ja samalla kun hän tarkastaa tautimme laatua, niin voimme häntä muistuttaa siitä vanhasta kolmesta markasta (nauravat) niinkuin sanotaan. Minä suostun ja otan näytelläkseni nikkottajan osaa.

NEULANEN. Minuun tulee naurutauti.

SUNDSTRÖM. Entä minä? Mitähän tautia minä sairastaisin?

NEULANEN, Sitä niinkutsuttua pohmeloä.

RIKKONEN. Eikö hiidessä! Sehän olisi liaksi luonnollista — jotain muuta. Ettekö voisi haukotella?

SUNOSTRÖM. En tiedä, kumpahan koetan. (Haukottaa).

RIKKONEN. Hyvin käy. Te olette siis haukotustaudissa. Mennään nyt hetkeksi harjoittelemaan ja pian on tohtorimme saava vastaanottaa oikein omituisia sairaita.

SUNOSTRÖM. Ha, ha, ha! Tosiaankin omituisia sairaita. (Menevät).

HOFFMANN (tulee haukotellen). Olenpa nukahtanut vähän liian pitkään. Yö oli rauhaton. Uneksin kaksijalkaisista karhuista ja kaikenlaisista omituisista sairaita. Jaa — ah! Kyllä se niin on, että jos ihminen jotain yrittää tahi alkaa niin pitäisi hänen se viedä päähän asti, eikä kesken lopettaa. Omasta

kokemuksestani olen tullut sen huomaamaan, vaikka valitettavasti liika myöhään. Ennen poikana ollessani oli minulla halu lääkäriksi ja luinkin sitä tiedettä jo niin paljo että vaadin välskäriksi sotaväkeen, kun äkkiä sain vastustamattoman halun lakitieteen alalle. Sitä tutkin sitte niin suurella innolla että jopa määräsivät virkaatekeväksi nimismieheksi erääsen pitäjääsen, jota minun ei tarvitse tässä mainita, — vaan kun hetken olin ollut vallesmannina ja ottanut muutamia viinapannuja sekä reppurien laukkuja takavarikkoon, sekä kytkenyt muutamien talollisten sikoja, jotka liian vapaasti kyntivät ja omavaltaisesti käyttivät kruunun maantietä, — niin kylläännyin taas siihenkin toimeen, ja uudestaan päätin ruveta lääkäriksi. Toisinaan huolettaa, ett'en ole täydellinen, tutkintoa suorittanut lääkäri, vielä vähemmän nimismies. Paljon minä kuitenkin tunnen lääkitiedettä ja monta sairasta olen varmasta kuolemasta pelastanut. (Huutaa ovelta). Mutta hoi! Eikö sitä huomen-kahvia jo tuoda? Ei tänäänkän näy tulevan sairaita. — Merkillisen terveitä ihmisiä.

RIIKKA (tuo kahvia). Kas tässä on kahvia. Tule nyt heti juomaan ennenkuin se jäähtyy. Kermakin on aivan tuoretta, sillä vast'ikään ostin torilta, Sinä vielä silloin kuorsasit.

HOFFMANN. Vai niin. No, mitä siellä torilla nyt tiedettiin kertoa?

RIIKKA. Paljonkin. Puhuivatpa muun muassa eräästä uudesta taudista, joka nykyään sanotaan liikkuvan ympäri maailmaa. Kuuluu ennättäneen jo meidänkin paikkakunnallemme.

HOFFMANN. Mistä taudista sinä puhut?

RIIKKA. En minä sitä sen tarkemmin tiedä, oliko se jokin luuska tahi lenska tahi jotain sinnepäin, — niinhän ne sitä sanoivat.

HOFFMANN. Sanoivat. Ketkä sanoivat?

RIIKKA. Ne ihmiset, siellä kaupungilla, — äsken, siellä torilla. Odota vaan, kyllä niitä vielä käypi sinunkin luonasi.

HOFFMANN. Keitä käy minun luonani?

RIIKKA. Niitä sairaita, — niitä lenskatautisia. Etkö sinä nyt tajua?

HOFFMANN. Mitähän sinä oikeastaan juttelet? Onko sinua joku säikäyttänyt? Annapas tänne kätesi! Kuuletko mitä sanon! Minä tahdon koettaa miten valtimosi lyö, — se on — minä tahdon koettaa sen tykytystä.

RIIKKA. Sinä olet varmaan nousnut nurinpäin vuoteeltasi tänä aamuna, tahi miksi sinä kujeilet? Minä vakuutan sinulle että minun valtimoni tykyttää paikallansa.

HOFFMANN. Paikallansa, Sen minä kyllä tiedän että se paikallansa tykyttää, — mutta kuinka taajaan, ja missä järjestyksessä, sitä minä tahdon tietää.

RIIKKA. Ompa ihme jos ei se kulkutauti ole jo sinussakin. Olethan sinä aivan lapsellinen.

HOFFMANN. Sinuun se on tarttunut, Sinussa se on täydessä mitassa ja se pitää aikansa parantaa. Kätesi tänne!

RIIKKA. Mutta oletko sinä aivan järjiltäsi?

HOFFMANN. Minun täytyy tunnustaa valtasuontasi. Kuuletko! minun täytyy. Heti kätesi!

RIIKKA. Älä kiusaa minua. Minä näen sen selvästi että sinä olet sairas. Sinussa on lentsu, se on aivan samanlaista tautia.

HOFFMANN. Mikä on?

RIIKKA. Se lentsu, niin lentsu, nyt muistan sen oikean nimenkin. Lentsussa oli sen ja sen rouva, lentsussa tytär, herrakin oli lentsussa, ja kaikki oli lentsussa.

HOFFMANN. Herra auta. Sinä saatat minut levottomaksi. Minä pyydän sinua Riikka, anna kätesi, minä tunnustan valtimosi tykytystä.

RIIKKA. Oi sitä itsepäisyyttä. No niin, tässä käteni. Tutki nyt!

HOFFMANN (Ottaa käden, ja taskustansa kellon). Tässä ei ole itsepäisyys kysymyksessä, vaan sinun terveytesi. — Kas niin, enkös arvannut. Liian taaja tykytys — yks', kaks', kolm', nelj' j.n.e.

RIIKKA. Ei se niin taajaan — — kellosi naksutustahan sinä — — —

HOFFMANN. Kymmenen, yksitoista, kaksitoist' — Älä sekoita minua — —
Yks'kolmatta, kaks'kolmatta — —

RIIKKA. Eihän toki se nyt vielä niin monta kertaa ennättänyt — —
Kuuletko, sinä lasket väärin!

HOFFMANN. Yks'neljättä, kaks'neljättä — — — no enkös sitä ajatellut että se menee sekaisin. Ole nyt puhumatta edes yksi minuutti, — koeta nyt, ja minä alan uudestaan. Mutta malta niin kauvan kun tuo sekunti viisari ennättää tuon kuudenkymmenen päälle, st, hiljaa, no nyt yks' kaks' kolm — — —

EMMA (tulee). Isä hoi! Siellä eteisessä kysytään tohtoria.

HOFFMANN. St! st! — yks'kolmatta, kaks'kolmatta — —

EMMA. Kuuliko isä? Siellä on odottajia.

HOFFMANN. Viisikolmatta. Se nyt on merkillistä! Anna sinä heidän odottaa. Yksi kerrallansa pääsee lääkärin luokse ja etkö näe että vastaanottoaika on alkanut.

EMMA. Mutta eihän äiti ole sairas.

RIIKKA. Varovaisuuden vuoksi. — —

HOFFMANN. Niin, varovaisuus on hyvä.

EMMA. Mutta turha varovaisuus on tarpeeton.

HOFFMANN. Älä viisastele isällesi tyttö.

EMMA. Onhan äiti aivan terve. Vai mitenkä äiti, olethan terve?

HOFFMANN. Mistä sinä tiedät, harakka. Mistä sinä tiedät että äitisi on terve. Kumpi meistä on lääkäri, sinä vai minä?

EMMA. Minä luulen ett'emme kumpikaan ole lääkäreitä.

HOFFMANN. Mitä sinä uskallat tyttö! Riikka, mene sanomaan että pian saavat tulla. Sano että tohtori pukeutuu parhailaan. (Riikka menee). — Kuinka sinä uskallat sanoa ett'ei isäsi ole lääkäri?

EMMA. Eihän välskärit eikä samarius-kurssin suorittaneet ole vielä lääkäreitä, vai mitenkä?

HOFFMANN. Enkö minä ole enempi kuin välskäri tahi joku samarius-kurssin suorittanut! Sanoppas vielä kerran ett'en minä ole lääkäri, niin — —

EMMA. — — enhän minä sitä yksin — — ne ihmisethän sitä sanovat.

HOFFMANN. Ihmiset! Ketkä ihmiset? No niin, ne tietysti, jotka kuumeessa hourivat. Mutta sinä et sitä saa milloinkaan sanoa, muista se! — Sinä et ole lääkäri, mutta minä olen lääkäri.

EMMA. Älä vihastu isä. Tiedäthän, että minä olen aina leikkisä ja sanothan itsekin että naisilla on liukas kieli. Koetapas isä parantaa se kielen sukkeluus kaikilta naisilta, niin varmaankin monta turhanpäivästä asiata jäisi lörpöttämättä.

HOFFMANN. Lääketiede ei vielä ole niin pitkälle kehittynyt ja epäilen, josko se milloinkaan niin pitkälle ennättääkään.

EMMA. Sitte pitäisi keksiä joku muu keino ja ottaa keksinnölle patentti.

HOFFMANN. Kun et sinäkin vaan olisi siinä lentsussa?

EMMA. Missä lentsussa?

HOFFMANN. Niin, malta kun katson täältä kirjastani sen oikeata tieteellistä nimeä.

EMMA. Tuskinpa sieltä senlaista löytyy.

HOFFMANN. Mitä sanot? Täällä löytyy kaikki maailman taudit, olkoon ne mitä laatua tahansa.

EMMA. Isä, saanko minäkin tutkia sitä kirjaa?

HOFFMANN. Sinäkö? Et! — Muista ett'et milloinkaan luvattani avaa tätä kirjaa.

EMMA. Mutta jos olisin jo avannut ja tutkinut sitä?

HOFFMANN. Emma! — Olisitkohan sinä — ei, se on mahdotointa. — Emma, sinä olet sairas.

EMMA. Minä olen terve.

HOFFMANN. Mutta kun minä sanon että sinä olet sairas, niin silloin sinä olet sairas!

EMMA. Ja kun minä sanon, että minä olen terve, niin silloin minä olen terve.

HOFFMANN. No mitä täältä sitte haet? Mene huoneesesi ja heti paikalla!

EMMA. Kyllä, kyllä, — mutta miksi niin ärtyisesti, isä?

RIIKKA (tulee). Herranen aika! Yhäkö sinä vieläkin olet tuossa aamu-nutussasi. Etkö sinä muista että siellä odotetaan.

HOFFMANN. No tulkoot sisälle vaan. En suinkaan minä heitä nutullani paranna. Menkää nyt molemmat täältä. (Emma ja Riikka pois). Minkähänlaisia sairaita sieltä nyt tulee? Monikin hakee lääkärin apua aivan turhasta — — ketä on tikku pistänyt varpaasen, — ketä neula sormeen, kuka taas epähuomiossa on niellyt veskunan kiven — — kuka mitäkin — — no niin, siitähän sitä tuloakin piisaa (ovelle kolkutetaan.). Astukaa sisälle!

SAARA HUMALISTO. Hyvää päivää herra tohtori! Odotin tuolla eteisessä varmaankin puoli tuntia. Niin, puoli tuutia ihan valehtelematta, — tuolla oven takana.

HOFFMANN. Vai niin, vai niin. Sepä oli ikävästi.

SAARA HUMALISTO. Niin sanokas muuta. Tuota, minä tulin ilmottamaan, että nyt on jonkinlainen kuume liikkeessä ja että se kai se nyt on tarttunut — —

HOFFMANN. Vai niin, vai niin. Istukaa! Tutkitaan taudin laatua. Ehkä sallitte kätenne.

SAARA HUMALISTO. Ei, kiitos vaan. Kyllä minä pääsen auttamattakin istumaan.

HOFFMANN. Se tahtoo sanoa — — minä vaan pyysin kättänne valtimon koetusta varten.

SAARA HUMALISTO (antaa kätensä). Suokaa anteeksi, mutta — — —

HOFFMANN. Ai, ai! — kylläpä se tuntuu lyövän tavallista taajempaan. Minä kirjoitan erästä lajia lääkettä, jonka luulen varmasti auttavan (kirjoittaa). Mikä teidän nimenne on?

SAARA HUMALISTO. Saara Humalisto (itkee.). Mutta minä en käsitä miksi tässä minun nimeäni kysytään?

HOFFMANN. Kas niin. Nyt menette apteekiin ja jätätte tämän lapun sinne, ja niitä lääkkeitä kun sieltä teille annetaan, niin otatte kolme ruokalusikallista päivässä.

SAARA HUMALISTO. Niin minäkö? Mutta paraneekos herrassöörinki sitte siitä, että minä lääkkeet nautin?

HOFFMANN. Mitä sinä höpiset?

SAARA HUMALISTO. Enhän minä ole sairas.

HOFFMANN. Mitä saakelia! Kuka sitte sairas on? Puhu selvemmin asiasi!

SAARA HUMALISTO. Se meidän herrassöörinki. Sehän se mun tänne lähetti puhumaan siitä, mutta kun ette antanut asiaani puhua loppuun, niin — — —

HOFFMANN. — — kaikenlaisia asianajajia. Miks'ei hän itse tullut? Miksi hän sinut tänne lähetti asiaansa seulomaan?

SAARA HUMALISTO. Kuinka hän itse — — — kun hän kerran on sairas — — ja oikeen vuoteen omana.

HOFFMANN. No mikä häntä vaivaa? Mistä hän on sairas?

SAARA HUMALISTO. Niin, onko se nyt kysymys herrassööringistä?

HOFFMANN. Hänestä tietysti.

SAARA HUMALISTO. Päätänsähän tuo valittaa, ja kädet ristissä pitelee vatsastansa.

HOFFMANN. Lienee tavallista vatsan-puraa.

SAARA HUMALISTO. No niin herrassööringskakin ensin arveli, ja käski herrassööringin pureskelemaan karvaita pippuria sekä ryypäämään kanvärtti-viinaa päälle. Vaan kun ne eivät auttaneet, niin lähettivät mun täältä neuvoa kysymään.

HOFFMANN. Miksi juuri minun luokseni?

SAARA HUMALISTO. Sanoivat teidän olevan halvemman kuin täysin oppineet.

HOFFMANN. Mitä! — Ovatpa aika hölmöjä. Kuka sen on sanonut, ett'en minä täysin oppinut ole? Tuhmat! Mahtaa olla kitsasta ja ahdasmielistä väkeä se herrasväkesi?

SAARA HUMALISTO. Eihän tuo itse — — mutta kyllä se rouva. — — Olen minä herrassööringiltä monasti juomarahaakin saanut.

HOFFMANN. Rouvan tietämättä, arvelen. — No niin, minä kirjoitan nyt uuden reseftin ja niitä lääkkeitä mitä tällä annetaan, niin ottakoon se herrassöörinkisi neljä ruokalusikallista päivässä ja kolmeen päivään älköön hän syökö niin einettäköön, ymmärrätkö?

SAARA HUMALISTO. Kolmeen päivään? Mutta aivanhan se sitte kuolee, — muutenkin niin laiha ja —

HOFFMANN. Sano niinkuin minä käskin!

SAARA HUMALISTO. Kyllä, kyllä. Mutta saako näitä rohtoja pian apteekista, sillä minulla ei enään olisi aikaa niitä pitkältä odottaa?

HOFFMANN. Oletpa aika hupakko. Mistä minä tiedän, mitenkä kauvan suvaitsevat niitä valmistaa!

SAARA HUMALISTO. Älkää kiukustuko herra tohtori! Kuinka paljon minä nyt olen velkaa?

HOFFMANN. Onko se herrassöörinkisi varakas mies?

SAARA HUMALISTO. En tiedä, — mutta eiköhän tuo liene.

HOFFMANN. Olkoon nyt viisi markkaa.

SAARA HUMALISTO. Viisi markkaa! Ja minulle kun antoivat vaan yhden markan.

HOFFMANN. Ovatpa juutalaisia, vai yhden markan! — No, olkoon nyt sekin, mutta jos vasta lääkäriä tarvitsevat, niin kääntykööt tataarin eli turkkilaisen puoleen.

SAARA HUMALISTO. Tuota — — tässä olisi se markka, — mutta eiköhän, — tuota, viisikymmentä penniä riittäisi, — — eihän se työkään niin suuri — —

HOFFMANN. Mene ulos markkonesi! Pidä se itse, mokoma saituri!

SAARA HUMALISTO. Hyvästi! Kiitoksia, kiitoksia! (pois).

HOFFMANN. Vai en minä heidän silmissänsä ole täysin oppinut — ja yhden markan, — on niitä jos jonkinlaisia ihmisiä, — ja sitte mokomalle piika letukalle lörpötellään kaikkia tuhmuuksia. Kaunista herrasväkeä! (kolkutetaan). Astukaa sisälle!

KALLE SAVOLAINEN. Hyvää päivää! Uonkos mie oikiissa, vai assuukos tässä tohtorj?

HOFFMANN. Kyllä te olette oikeassa.

KALLE SAVOLAINEN. Työ tajattekin olla tohtorj ite?

HOFFMANN. Niin olen. — No, olettekos te sairas?

KALLE SAVOLAINEN. Empä'an mie oo sairas. Oompa'an voan toisen asjalla neät.

HOFFMANN. Selitä sitte sukkelaan asiasi.

KALLE SAVOLAINEN. No neät, kuin myö lähettii kaupunnin kilipa ajosta, niin se olj terve ja niin inteissään, — hirnui voan juostessaan, neät, niinkuin juoksja aina'in.

HOFFMANN. Puhu asiasta. Mitä turhista verukkeista.

KALLE SAVOLAINEN. No elähän hättäile, neät. Asjassahan myö juur' ollaan. Niin, se kompastui neät

ja myö molemmat pyllä'yimme moantien oijaan.

HOFFMANN. Niin, hevonen ja sinä.

KALLE SAVOLAINEN. Eikä, kun toverinj ja minä neät, — — neät myö molemmat, myö jotka riessä istuimme.

HOFFMANN. Ja entäs sitte? Kuka se oikeastaan kompastui?

KALLE SAVOLAINEN. Hevonen neät. Tajuahan tok'. hevonen kompastui.

HOFFMANN. No niin, hevonen — ja siinä mylläkässä meni kai toveriltasi silmä puhki taikka jalka eli käsi poikki. — Selitä nyt vihdoinkin!

KALLE SAVOLAINEN. Ei maar — ei se toveriltanj — —

HOFFMANN. Mutta, herran nimessä, keneltä se sitte meni?

KALLE SAVOLAINEN. Elähän hättäile neät. Se toverinj voan, se joka on piällysmies, — niin hänhän se lähetti mun tänne sen saman asjan tähän.

HOFFMANN. Minkä hiiden asian?

KALLE SAVOLAINEN. Hei, sen jalan tähän neät, — se kun nilikutti sitte niin pahast', niin myö arveltii jotta, kai se tais männä tiloiltasa tahi aivan poikki, neät.

HOFFMANN. No, miltä kohden arvellette sen katkenneen?

KALLE SAVOLAINEN. Juur nilikasta, tahi siitä nilikan paikoilta.

HOFFMANN. Tietysti se heti ajettui.

KALLE SAVOLAINEN. No eihän sitä niin tiijä sannoo. — Eikä tuossa vielä niin mitää näkyvee ollut, mutta sempätähän mie juuri tänne, aikanasa — — —

HOFFMANN. No niin, no niin. Missä hän nyt on?

KALLE SAVOLAINEN. Tallissa neät.

HOFFMANN. Tallissa? Miks'ei asuinhuoneessa?

KALLE SAVOLAINEN. Häh! — Mittees työ? Milloinkas hevosia asuinhuoneessa pietään?

HOFFMANN. Kuinka? — Minä luulen että meistä on toinen tahi toinen hullu.

KALLE SAVOLAINEN. Sitä minnäin arvelen. Työ uottakin ollunna niin omituinen, jotta kyllä kai työ tajjatte olla hullu, tai aina'in pian siksi taiatta tulla.

HOFFMANN. Sinä olet hullu, sinä. Keneltä se jalka katkesi: hevoselta vai mieheltä?

KALLE SAVOLAINEN. Yhäkö sitä vielä tillastat? — hevoselta neät.

HOFFMANN. Mene sitte eläinlääkärille, tolvana!

KALLE SAVOLAINEN. Alähän nyt taas vikurtele. Mie voan arvelinj, jotta eiköhän se ol yhen tekevä, — tohtorj kun tohtorj.

HOFFMANN. Mene ulos täältä!

KALLE SAVOLAINEN. Kyllähän mie — kyllä, — mutta ettäkös työ sitte anna siihen minkäänlaista risähtiä? Ahteenkista pitäis soaaha jonkinlaista sekotusta, neät.

HOFFMANN. En minä ole eläinlääkäri.

KALLE SAVOLAINEN. Mutta se on kilipa-ajo hevonen ja sillä on otettu monta palakintoo, jotta rohtoloitaj sille — — —

HOFFMANN. Minä jo sanoin ett'en ole eläinlääkäri. Marssi matkaas täältä!

KALLE SAVOLAINEN. No niin, hyväst' sitte! Mutta kuulkees tohtorj, — missäs teällä assuu toinen sellainen tohtormainen?

HOFFMANN. Mene etsimään!

KALLE SAVOLAINEN. Älä kee ylypeilkö. On niitä tohtoreita meijänkin puolella nähty, ja siellä ne ovat immeisiksi.

HOFFMANN. Niin olet tuhma kun saapas.

KALLE SAVOLAINEN. Mutta empä'än niin musta. Hyväst voan! (pois).

HOFFMANN. Että sivistyneessä aikakaudessa vielä tänäpäivänä voi löytyä tuonlaista roskaa ja tyhmyyttä. Tuo mies ei ole vielä kiertokouluakaan käynyt, vielä vähemmän muita oppilaitoksia. — Kaikennäköisiä sivistymättömiä jöröjä (ovelle kolkutetaan). No kukas siellä nyt? — — — Astukaa sisälle.

KATI VIRTANEN. Hyvää päivää. Meidän herrasväki pyysi, jos tohtori tahtois olla niin hyvä ja käydä siellä, sillä ne makaavat kaikki sairaina.

HOFFMANN. Teidän herrasväki! — — Siinä, on taas yksi. Ketä se sitte on, se teidän herrasväki?

KATI VIRTANEN. Herra itse on virkamies ja — tynnyriseppä ja rouva on — hänen rouvansa, kyllähän tohtori ne tuntee.

HOFFMANN. Tuntee, tuntee! — Mutta herran nimessä, sano mikä nimi on.

KATI VIRTANEN. Kati Virtanen.

HOFFMANN. Kati Virtanen. En minä tunne senlaista herrasväkeä.

KATI VIRTANEN. Enhän minä olekaan mitään herrasväkeä. Huomatkaa herra tohtori, että se on minun nimeni.

HOFFMANN. Mitä minulla on sinun nimesi kanssa tekemistä! Herrasväkesi nimeä minä kysyn.

KATI VIRTANEN. Jassoo, — minä luulin että tohtori meinasi minua. — Niin, Kalle kuuluu olevan herran nimi ja rouvaa puhuttelee herra Liisaksi. Röökinän nimi on Nanni.

HOFFMANN. Mutta liikanimi hiidessä! Sukunimi, sukunimi, ymmärrätkö? Onko se joku Jussilainen, Mattilainen, Savolainen tahi — — —

KATI VIRTANEN. Ei ne savolaisia ole. Pohjanmaalta kuuluvat olevan kotoisin.

HOFFMANN. Nimestä on kysymys, eikä kotiperästä. Ompas sinulla tylsä muistinen kallo. Etkö nyt voi sanoa heidän sukunimeänsä? Onko se Hyvärinen, Höyrynen, Tolvanen tahi — — —

KATI VIRTANEN. Eihän senlaiset nimet sovi herrasväelle.

HOFFMANN. Myrkky sinut vieköön! Onko se sitte joku Petterssonni, Kustassonni, Juhanssonni, Iisakssonni — — —

KATI VIRTANEN. Niin, niin sonni, se on ihan varmaan sonni, — nyt muistan. — Mutta mikäs sonni se taas — — —

HOFFMANN. — — paljon vaaditaan kärsivällisyyttä lääkäriltä, mutta toisinaan asiat menee yli äyräittensä ja silloin kärsivällisyys loppuu. Sinäkin tyttö-parka mahdat syntyisin olla jostain korven takaa tahi metsän sydämmestä.

KATI VIRTANEN. En maar. Minä olen meidän pitäjän emäkirkolta enkä mistään korvesta, enkä takamaalta.

HOFFMANN. Mutta aivan äskettäin olet kaupunkiin muuttanut, sen näkee kaikesta.

KATI VIRTANEN. Ei miestä turkista tunneta, vaikka totta kyllä, ett'en täällä vielä ole vuosia ollut.

HOFFMANN. No, eikö se nimi vieläkään ole johtunut mieleesi?

KATI VIRTANEN. En minä sitä alkupuolta — — Sen lopun minä — — —

HOFFMANN. — — niin sen sonnin, sen sinä muistat. — Muistatko missä herrasväkesi asuu?

KATI VIRTANEN. Kyllä, kun tästä nyt lähdetään, niin ensin käännytään vasemmalle ja sitte hetken matkaa niin käännytään oikealle ja sitte — — —

HOFFMANN — — oikealle ja vasemmalle, eikö niin?

KATI VIRTANEN. Ei maar sentään, ja sitte kun mennään portista sisälle niin se on vasemmalla, ensimmäinen kuisti oikealle.

HOFFMANN. Ota tästä nyt selvä. Se on vasemmalla, ensimmäinen oikealle ja oikealle ja vasemmalle ha, ha, ha. Minua säälistää sua ihmisparka. Et suinkaan sinä tiedä kadun nimestäkään.

KATI VIRTANEN. Kun olen ollut täällä vasta niin vähän aikaa, — ja taitaispa siinä olla oppineillakin tavaamista, sillä ei niistä "poostavia" eroita, niistä rautalevyistä, jotka sinne seiiniin on liisteröity.

HOFFMANN. Tiedätkö mikä herrasi ammatti on?

KATI VIRTANEN. Sanoinhan sen jo äsken. Hän on virkamies ja hänen virkansa on olla tynnyriseppänä.

HOFFMANN. Tynnyriseppä ei ole virkamies. Hän on silloin ammattimies!

KATI VIRTANEN. Olkoon mikä tahansa, — mutta tynnyriseppä hän ainakin on.

HOFFMANN (mieltii). Tynnyriseppä. Kukas täällä onkaan tynnyriseppänä? — (huutaa ovesta toiseen huoneeseen). Riikka hoi! Mikä kylämme tynnyriseppän nimi on?

RIIKAN ÄÄNI. Gabrielson.

KATI VIRTANEN. Niin justiin, — Gabrielsonni, Gabrielsonni, se on oikein, nyt muistan minäkin. Se on niin vaikea se alkupuoli, mutta sen loppupuolen minä muistan, niin kauvan kuin minä elän, sillä minua on sonni kerran puskenut ja siitä muistoksi saan kantaa suurta arpea tuolla niskassani. Loppua minusta katsoivat, sillä kauvan aikaa makasin tunnotonna. Sitte seuraavana päivänä sonni teurastettiin. Huomaattehan että se oli oikea sonni.

HOFFMANN. Jätä jo sonnit, ja sano mikä sitä herrasväkeäsi vaivaa. Ovatko hekin siinä lentsussa?

KATI VIRTANEN. Ei, ne ovat luntsassa.

HOFFMANN. Se on sama tauti. Toiset sanovat luntsa, toiset lentsa, vaan oikeammin kutsuttuna on se nuhakuumetta.

KATI VIRTANEN. Ei suinkaan. Sehän on eri tauti. Meidän rouvalla on useinkin nuhaa, vaikka hän sitä suvaitsee kutsua snuuvaksi.

HOFFMANN. Nuhalla ja nuhakuumeella on suuri eroitua.

KATI VIRTANEN. Tuleekos nenäänkin sitte kuume?

HOFFMANN. Ompas sekin kysymys. Minä luulen että sinun nenässäsi on kuume...

KATI VIRTANEN. Eipä olekkaan.

HOFFMANN. Miksi sitte kyselet senlaisia tuhmuuksia? Oletko sinä koulua käynyt? Tuskin. Taidatko edes ruokia valmistaa?

KATI VIRTANEN. Kahvia ainakin osaan keittää.

HOFFMANN. Sen minä uskon, — mutta käsitöistä et tiedä mitään?

KATI VIRTANEN. Tiedämpä. Antakaapas kätenne niin povaan teille. Minä olen taitava kädenkatsoja.

HOFFMANN. Mene jo tiehesi täältä.

KATI VIRTANEN. Kiitos käskystänne. Niin, kylläkai te sitte tulette?

HOFFMANN. Sitte kun vastaanotto-tunti on loppunut.

KATI VIRTANEN. Yksi asia vielä, tohtori. Te annoitte kerran oksennuspulveria minun isälleni juuri silloin kuin hänen olisi pitänyt kaikista vähimmin sitä saada. Hän tuli heti paljon sairaammaksi ja oli kovin vihastunut teihin. Minä olen ehkä näyttänyt mielestänne kovin tuhmalta, mutta päätin jollain tavalla kostaa isäni puolesta. Hyvästi! (pois).

HOFFMANN (yksin). Häh! — mitä sinä tyttö letukka, — vai niin, vai oksennuspulveria. Maltapas, — sinulle minä vielä oksennuspulveria annan! Vai tuli hän sairaammaksi. — Kyllä se on viimeinen virka tämä lääkärin toimi, jos missään niin tässä ihmisen kärsivällisyys on kysymyksessä. Silloin tällöin

haetaan sairaan luokse, — kirjoita sitte "resefti", mutta mihin? Paperia ei ole. Muste on vanhaa ja homehtunutta, toisinaan kahviporolla höystettyä, entäs kynä, — sama jos kirjoitat tulitikulla, — ja puolitusinaa likaisia lapsia ympärilläsi. Toiset pyörtyy verinaarmun nähdessään ja toiset mutisevat, jos vähän erehtyy ja niin on kissasta karhu valmis. Ei lääkärikään ole muuta kun ihminen, (kolkutetaan). Tulkaa sisälle!

NEITI HOLMSTRÖM. Herra tohtori, hyvää päivää! Ai ai! Hammastauti, kova hammastauti.

HOFFMANN. Vai niin, vai niin. Ikävä asia — — — syömähampaitako? — — —

NEITI HOLMSTRÖM. Ei syömähampaita, ei niitä vaan — — —

HOFFMANN. Silmähampaita, jaha.

NEITI HOLMSTRÖM. Ei, ei niitäkään, vaan ai, ai!

HOFFMANN. Vaan — —

NEITI HOLMSTRÖM. — — tuota viisauden-hammasta ai, ai!

HOFFMANN. Vai viisauden-hammasta. Noh, lienee parasta että tempaamme sen pois.

NEITI HOLMSTRÖM. Niin kai lienee, — mutta jos te sentään ensin vähän tarkastaisitte — eiköhän tuota mitenkään voisi parantaa ilman pois ottamatta.

HOFFMANN (tarkastaa). Kerpuuki, kerpuuki. Sitä on vaikea parantaa, paras on, kun otetaan pois.

NEITI HOLMSTRÖM. Mutta se ottaa niin kipeää, ai ai!

HOFFMANN. Kyllä sen nyt noin ikä-ihminen kärsii.

NEITI HOLMSTRÖM. Ikä-ihminen? Olenko minä ikä-ihminen — — — parhaassa naima-ijässä. Sanokaas, herra tohtori, kuinka vanhan luulette minun olevan?

HOFFMANN. Minä siitä viis! Jos te olette naima-ijässä, tahi siitä alle, eli päälle, niin se ei koske minua. Minä tarkoitin, että te ette enään ole mikään lapsi, ja voitte siis helposti kestää yhden hampaan nyhtäykseu.

NEITI HOLMSTRÖM. Mutta ajatelkaas, jos minä pyörryn.

HOFFMANN. Entäs sitte? Senlaisia tapahtumia olen minä paljon nähnyt. Kas niin, käykää nyt istumaan tähän.

NEITI HOLMSTRÖM. Vaan jos te kuitenkin nukuttaisitte, ennenkun — — —

HOFFMANN. Turhuuksia. Se on vaarallista, sillä siinä useinkin voi nukkua ainiaaksi.

NEITI HOLMSTRÖM. Voi, voi! kun minua peloittaa.

HOFFMANN. Se on suotta. Niin, tuohan se on, tuo takimmainen?

NEITI HOLMSTRÖM. Ei se se ole. Kyllä sitäkin ennen särki, vaan se paikattiin, — se plombeerattiin oikein hyväksi, eikä sitä ole enään sen ko'ommin särkenyt.

HOFFMANN. Vai niin, — no se on siis tällä toisella puolella.

NEITI HOLMSTRÖM. Ei suinkaan. Siellä on tekohampaat.

HOFFMANN. Tekohampaat. No missä se viisaudenhammas sitten on? Vai onko se niitä tekohampaita kun särkee.

NEITI HOLMSTRÖM. Suokaa anteeksi, hammastautisen kanssa ei sovi leikkiä laskea.

HOFFMANN. Selittäkää sitte tarkemmin. Noh, mikä hammas se nyt temmataan?

NEITI HOLMSTRÖM. Tuo tuossa, tuo, — — mutta ettehän te vaan noilla?
— — — Nehän ovat tavalliset hohtimet.

HOFFMANN. No niin. Kyllä näillä hammas lähtee.

NEITI HOLMSTRÖM. Mutta eihän ne sovi suuhunkaan, ja voisittehan niillä vielä särkeä kalliit tekohampaani.

HOFFMANN. Ottakaa pois tekohampaat siksi aikaa.

NEITI HOLMSTRÖM. En ikänä! En millään ehdolla! Joku vielä näkisi ja saisi tietää minulla olevan tekohampaat! — En koskaan!

HOFFMANN. Kärsikää sitte hammastautia!

NEITI HOLMSTRÖM. Niin teenkin. Tuhat kertaa ennemmin kärsin hammastautia kuin ottaisin tekohampaat suustani. — Mutta kummallista — eihän minulla enään olekaan hammastautia, ei niitä enään kivistä ensinkään, — olisikohan ne säikähtäneet noita hohtimia? Kiitos parannuksesta herra tohtori — — mutta älkää vaan sanoko kellekään että minulla on tekohampaat.

HOFFMANN. Mitäpähän vaaraa tuosta sitte olisi?

NEITI HOLMSTRÖM. Vai mitä vaaraa, — olenhan minä vielä naimaton.

HOFFMANN. Ja neitenä pysyttekin.

NEITI HOLMSTRÖM. Kuinka niin? Hyi toki ja jos tahdotte, niin en minä ikänä naimisiin menekään. Näin on tuhat kertaa parempi. Hyvästi! (pois).

RIKKONEN (tulee ja aivastelee). Tshi! herra tohtori, tshi! Minulla on hirveä nuha, tshi! — Minä en voi olla aivastamatta, en minuuttiakaan, tshi. Mitä pitää minun sille tekemän? tshi! Auttakaa minua! Parantakaa minut jos vaan suinkin voitte, tshi. Minä luulen että se sai alkunsa siitä kun kerran kurillani pistin nuuskaa nenääni, tshi! ymmärtäkää etten ollut koskaan ennen sitä haistanut, tshi! ja tällaista sitä nyt piisaa illasta aamuun ja aamusta iltaan, ja jos tätä vielä pitkältä kestää, niin aivastan minä nenän irti päästäni, tshi! se tuntuu kuin se jo heiluisi, — ikäänkuin se olisi poissa alkuperäiseltä paikaltansa, tshi! Voi herran pojat, tämä ei ole hauskaa, tshi!

HOFFMANN. No mikä pani teidät vetämään sitä nuuskaa nenäänne?

RIKKONEN (yhä aivastellen). Niin mikä pani. Siinäpä se kysymys onkin, jota en itsekään tiedä, Sen vaan tiedän, että kauheat ovat sen seuraukset...

HOFFMANN. Joko se on tuota tekoa kauvankin pitänyt? Hiidessä! — ettekö nyt voi sitä vähääkään pidättää.

RIKKONEN. En herra tohtori! tshi. Eilen aamulla se alkoi, — ei tosin näin taajaan — mutta yhä se vaan tshi, pahenee. Mitä minun on tekeminen?

HOFFMANN. Yhä edelleenkin aivastella, siksi kunnes se itsestään taukoaa. — Aivasteleminen tulee useinkin jonkun taudin edellä ja — — (ovelle kolkutetaan). Odottakaa siellä.

TIKKANEN (ulkoa). Minä en voi kaumemmin odottaa. Heti paikalla herra tohtori! (tulee sisään).

HOFFMANN. Ohoh! Taitaa olla henki kysymyksessä.

TIKKANEN (taajaan nikottaen). Eipä paljon muutenkaan, hyvää päivää! Minulla on tämmöinen kauhea tauti, niinkuin itse kuulette. Toissa iltana jouduin muutamien ystäväni pariin ja taisin luullakseni olla hieman humalassa silloin, sekä mahdollisesti sitte kylmettyä. Eilen aamusta asti on tätä nikottamista kestänyt, Se jutkahuttelee niin pahasti tuolla sydämessä ja kurkussa. Kuulettehan te sen tohtori? Auttakaa nyt pian minua tästä, sillä jos tätä vielä huomiseen kestää niin silloin on sydän suussani, minä laudalla ja henkivakuutushtiö saa kärsiä 10,000 markan tappion. Mitä minun on tekeminen?

HOFFMANN. Miksi joitte itsenne humalaan?

TIKKANEN (yhä vaan nikottaen). Enhän minä juonut. — Ne toiset, nehän ne joivat mun humalaan, se tahtoo sanoa: juottivat mun humalaan.

HOFFMANN. Teillä itsellänne ei siis ole mitään päättämiskykyä. Teidän täytyy siis tanssia toisten pillien mukaan?

TIKKANEN. Ei suinkaan herra tohtori, ei, ei. Kyllä se oli minun omasta vapaasta tahdostani. En minä ollut sidottuna kenenkään talutusnuoraan, mutta — —

HOFFMANN. Oletteko voinut nukkua tuon taudin saatuanne.

TIKKANEN. En hetkeäkään, Siinähän sitä juur' ollaan. Tuo alituinen ruumiin hytkäys ja nykäys, tämä on aivan kauheata. Tohtori! minun pitää tästä pian päästä.

HOFFMANN. No niin, no, kunpahan nyt tutkitaan. (Rikkoselle). Ettekös tekään nyt voisi pidättää sitä aivastustanne edes hetkeksikään?

RIKKONEN (yhä vaan aivastellen). Se on mahdotointa.

HOFFMANN. Niin kutsuttu nuhakuume alkaa useinkin nikottamisella. Nikottaminen, samoin kuin aivasteleminenkin on tavallisesti sen taudin alkuaireita, ja niistä se voipi koitua aina keuhkokuumeeseen asti. Istukaa nyt, niin minä tutkin tätä nikottamista tarkemmin. (Ovelle kolkutetaan). Malttakaa nyt siellä! Täällä on jo kaksi sisällä.

SUNDSTRÖM (tulee hirveästi haukotellen). Nyt maltti pois. Tästä on leikki kaukana veli Hoffmann. Hyvää päivää, — mutta auta minua ennenkuin suuni repeää.

HOFFMANN. Ihme ja kumma, tänäänhän on omituisia sairaita.

SUNDSTRÖM. Veli Hoffmann, minä en ole nukkunut kahteen yöhön, enkä kahteen päivään ja jos tätä alituista haukottelemistä vielä kauvemmin kestää, niin on suuni pian korvieni kanssa yhdessä, Sen lisäksi kalvaa leini sääriäni ja reumatismi käsivarsiani. Pelasta nyt, veli hyvä, minua edes tästä haukottelemisesta.

HOFFMANN (Tikkaselle). Ettekös tekään voisi vähän hiljempaa nikottaa.

TIKKANEN, Se on mahdotointa. Yhä se vaan tuntuu yltyvän.

HOFFMANN (Sundströmille). Se on ilkeä tauti tuo haukotteleminen. Eikö veli voisi nukkua?

SUNDSTRÖM (yhä haukotellen). Mikäs sitten olisikaan — ja vaikka parhaalla tahdollani sitä koetankin, niin ei siitä tule sittenkään mitään tuon alituisen haukotteleamisen takia. —

HOFFMANN. Jos minä nyt määräisin jotain nukutus-ainetta, joka samalla poistaisi tuon haukotteleamisen, — jotain uni-pilleriä.

SUNDSTRÖM. Mutta, niinkuin veli tietää, niin se määräys pitää olla hyvin laimea, sillä jos univettä eli pilleriä on määrätty liian suuri portiooni, niin se nukuttaa ikipäiviksi, ja ennemmin minä toki haukottelisin kun nukkuisin ijäiseen uneen, se tahtoo sanoa — nyt vielä, sillä kaikkihan me kuolemme, mutta — — —

HOFFMANN. Turha huomautus. Minä määrään vaan hiukan oopiumia ja — — —

SUNDSTRÖM. Oopiumia! Ei, ei, — se ei käy laatuun. Minä olen siitä aineesta raittiusmies, — jotain muuta, veli hyvä, jotain muuta, — mutta miksi tuo herra tuossa niin aivastelee, ja miksi tuo toinen noin nikottaa?

HOFFMANN. Omituinen tauti kummallakin. Toinen on sen saanut nuuskasta ja toinen on ollut humalassa.

TIKKANEN (Sundströmille). Ja miksi te sitä kysytte? Kovinpa tekin näytte aukovan suutanne.

HOFFMANN. Minä todella ihmettelen, sillä te kaikki olette hyvin omituisia sairaita.

SUNDSTRÖM. Siltä näyttää. Olemmepa tosiaankin kovan onnen poikia. Mutta ehkä veli on hyvä ja koettaa parastansa, ainakin mitä minun tautiini tulee?

RIKKONEN. Tshi! Minä olin täällä ensimmäinen. Kuinka kauvan täytyy mun aivastella?

TIKKANEN. Ja minä olen numero kaks'. Kuinka kauvan pitää minun nikottaa?

SUNDSTRÖM. Mutta hyvät ystävät, minä olen vanhempi, ja niinmuodoin minulla on etuoikeus. Minun täytyy ensin päästä haukotuksestani.

RIKKONEN. Järjestys! Minä ensin, herra tohtori tshi! tshi! Minä ensin!

TIKKANEN (yhä nikottaen). Älkää unhottako, että minä olen numero kaks'.

RIKKONEN. Tshi! Herra tohtori! Mitä minun pitää tekemän aivastukseni kanssa? tshi!

SUNDSTRÖM. Veli! Mitenkä tulee minun menetellä haukotukseni kanssa?

TIKKANEN. Mitäs minulle sanotaan tästä nikotuksesta?

SUNDSTRÖM. Veli! Minulla olisi kiire, — tärkeät asiat kotona — —

RIKKONEN. Järjestys! — sanoin jo äsken tshi! ymmärrätekö että minä olen tässä jo kauvan odottanut ja — — tshi!

HOFFMANN. Hiljaa, hiljaa! Järjestys, sanon minäkin! Yksi puhuu ensin.

SUNDSTRÖM. Niin, niin. Ettekö nyt voi olla yhtä siunaamaa hetkeä aivastamatta, ja ettekö tekään voi sitä nikottamistanne heittää, siksi kun minä selittäisin, tästä ha — — au-kotuksestani.

TIKKANEN (Sundströmille). Olkaa huutamatta siinä. Repäsette suunne, ja tohtori ei kuule nikotustani.

SUNDSTRÖM. Jeeveli vieköön! Pata kattilaa soimaa, — varokaa vaan ett'ei teidän sydämenne halkea mokomista nykäyksistä.

RIKKONEN. Älkää väitelkö. Olkaa hiljaa niin kauvan kun aivastus on minusta lähtenyt.

SUNDSTRÖM. Veli! Päästä jo minua tästä haukotuksesta! — —

RIKKONEN. — — ja minua aivastuksesta — —

TIKKANEN. — — ja minua nikotuksesta. Eihän tätä kauvemmin kestä, vaikka sydän olis hylkeen nahasta.

HOFFMANN. Lempo soikoon! hulluksi tässä ihminen tulee. Malttakaa nyt ja olkaa kärsivällisiä. Minä parannan teidät kaikki hyvin pian, — mutta kyllä se tulee maksamaan noin vähän tavallista enemmän sairasta kohti. Ensin aivastaja!

NEULANEN (syöksee nauraen sisälle). Hyvää päivää! Minä olen pakahtua naurusta! hi-hi-hi, herra tohtori, auttakaa minua ja se pitää tapahtumaan hyvin pian! Auttakaa ennenkun kuolema tulee. Eilen aamulla pisti oppipoika neulalla minua sierameen. — Kuulittehan, sierameen! hi-hi-hi — — Ensin minä vain aivastelin hi-hi-hi —

HOFFMANN (osoittaen Rikkosta). — — ehkäpä yhtäläisesti kuin tämä tässä?

NEULANEN. Niin, ehkä! hi-hi — — Sitte alkoivat kaikki toiset siellä verstaassa nauramaan ja voi sun helkkari, kun se tarttui hi-hi-hi. Eilen aamusta asti olen minä yhtämittaa nauranut, — ja mikä tässä taudissa on hullumpaa, niin se on sen nopea tarttuminen. Minä olen sitä tartuttanut jo toisiinkin. Kuka ikänä tuolla kadullakin katsoo minuun, niin heti pitää hänen nauraman ja tätä tänlaista on kestänyt eilis aamusta asti, — herra auta, — minä sanoin, eiles aamusta asti.

SUNDSTRÖM. Oaah! Niin olen minäkin haukotellut. Oaah!

NEULANEN. Hi, hi, hi! Vai niin, sepä hauskaa.

TIKKANEN. Ja minä nikottanut.

NEULANEN. Hi hi hi. Se huvittaa minua.

RIKKONEN. Mutta minä onneton olen aivastellut.

NEULANEN. Hi-hi — Jaa'a. Siitä on leikki pois. Tämäkin alkoi aivastuksella herra tohtori, ja koettakaa nyt parastanne, sillä tätä kiusallista naurua en minä enään kauvemmin voi kestää.

HOFFMANN. Ei se ole vaarallista. Nauravan suuhun on hauskenempi katsoa kuin itkevän.

NEULANEN. Alkää, tohtori hyvä, minua kauvemmin kiusatko. Kyllä minä jo mieluummin itkisin, kun — hi hi — —

HOFFMANN. No niin. Minä tahdon koettaa parastani. Ottakaa nyt huomioon te kaikki, ja tarkkaan tehkää määräykseni mukaan. Kunkin teistä täytyy istua alallansa noin pari tahi kolme minuuttia. Ensinnäkin tulee teidän aivastella niin paljo kuin suinkin voitte, ja teidän täytyy nikottaa enemmän kuin tavallista. Veljen täytyy haukotella niin paljon kuin suu myöten antaa, ja teidän täytyy pitää vatsastanne ja nauraa kaikin voimin. Sitte on ihme, jos ette parane (itsekseni). Tässä lienee jokin koira haudattuna, mutta minä tahdon ottaa siitä selvän. Niin, tehkää nyt kuten käskin, parin minuutin perästä tulen jälleen (pois). (Noin parin minuutin ajan tekevät kukin Hoffmann'in määräyksen mukaan, kunnes Sundström alkaa puheen).

SUNDSTRÖM. Minä luulen että nyt on jo kulunut pari minuuttia. Mahtoiko hän mennä valmistamaan jonkinlaisia lääkkeitä?

TIKKANEN. En tiedä. Mutta minusta tuntuu, kuin siitä olisi kulunut jo viisi minuuttia.

RIKKONEN. Hyvät ystävät! — sanokaa viisitoista minuuttia.

NEULANEN. Sanokaa puoli tuntia. (Huutaa). Tohtori hoi! Minnekä te menitti? Minä en vielä ole lakannut nauramasta!

SUNDSTRÖM (huutaa). Veli hoi! Suuni tuntuu jo repeävän.

TIKKANEN. Oi, voi, hoi! Nikottaminen yhä yltyy.

RIKKONEN. Auttakaa! Kuinka kauvan aivastutatte te minua!

HOFFMANN (tulee). Mikä hätänä! Kuinka? Yhäkö entisellään? Ettekö tosiaankaan tunne vieläkään minkäänlaista huojennusta?

KAIKKI. Emme. En minä ainakaan.

HOFFMANN (itseksensä). Siinäpä on neljä omituista sairasta. (Aivastaa, nikottaa, haukottelee ja nauraa jäljitellen heitä). Luulenpa, peeveli vieköön, että heidän tautinsa tarttuu minuunkin. Vai niin, vai ei yhtään huojennusta, Siinä tapauksessa täytyy minun koettaa viimeistä, mutta vaarallisinta keinoa. (Ottaa pyyhinliinoja sekä sitoo Rikkosen ja Tikkasen silmille. Käärii Sundström'in pään kokonaan nyyttiin, vaan Neulaselle ei mitään). Jos tämä keino ei auta, niin tunnin perästä olette joka mies toisessa maailmassa.

KAIKKI. Tunnin perästä!

HOFFMANN. Tunnin perästä. Pitkältä ei teillä ole miettimisen aikaa. Nyt tahdon koettaa viimeistä keinoa, ja ehkä aljetaan aivastajasta. (Tarttuu Rikkosta nenään sekä kuljettaa siitä häntä pari kertaa ympäri näyttämön, jonka jälkeen asettaa hänet liina silmillä istumaan paikallansa).

RIKKONEN. Ai, ai, hiidessä! Nipistätte liian kipeästi, herra tohtori!

HOFFMANN. Ei tee mitään. Kohta on aivastus kadonnut. Ja nyt tulee teidän vuoronne. (Tarttuu Tikkasta tukkaan ja pyörittää jotenkin tuntuvasti).

TIKKANEN. Riittää, jo riittää! Se ottaa hemmetin kipiää! Hellittäkää!
— Kyllä minä lakkaan vähemmälläkin.

HOFFMANN. Vai lakkaatte vähemmälläkin? Mutta kuitenkin saatte olla varma siitä, että tämän lääkityksen voimasta nikotus hävisi. (Päästää liinat Tikkasen ja Rikkosen silmiltä), ja luulen myös, ett'ei se enään aivan äkkiä palaja — ja koska teitäkään ei enään kuulu aivastuttavan niin päästetään pää siteistä. Teitä yhä vielä naurattaa, mutta kyllä minä sen pian lopetan. (Läimäyttää Neulasta korvalle). Kas noin, nyt ei enään naurata, luulen ma.

NEULANEN. Saakeli! — Se oli liiaksi, Sitä työtä ette tehneet ilmaiseksi.

HOFFMANN. En suinkaan. Maksun vaadin minä reseftistäni.

SUNDSTRÖM. Kuinkas kauvan veli minua kiusaa?

HOFFMANN. Hetken aikaa vaan. Veli odottaa vielä kärsivällisesti muutaman minuutin. (Ottaa vesikarahvin ja valelee siitä vettä Sundström'in päähän). Joko tuntuu helpoittavan?

SUNDSTRÖM. No, ompahan kuin vähän helpoittaisi; — mutta milläs veli valelee mun päätäni?

HOFFMANN. Lusikka-vedellä. Ymmärtäähän veli, että se on samaa kuin sievesi.

SUNDSTRÖM. Lusikka-vedellä! — Mutta eikö se ole jotain polttavaa ainetta?

HOFFMANN. On, varmasti polttavaa. Mutta senlaisessa taudissa ei senlaista auta katsoa. Kyllä ne ovat nyt viimeisetkin hiukset veljen päästä heltivät.

RIKKONEN. Parasta lienee tästä lähteä — — —

SUNDSTRÖM. Seis! Kukaan ei saa lähteä ulos. Tästä nousee ankara prosessi. Katsokaa tarkkaan kuinka tämä kaikki tapahtuu. Kuulitteko? Olettehan nähnyt kaikki? Minun viimeisetki hiukseni — pankaa se muistiin!

HOFFMANN. Minä olin pakoitettu niin tekemään, sillä muuten suu olisi ollut vaarassa.

SUNDSTRÖM. Voi, voi! Kuinka päätäni kirveltää. Sitä polttaa niin kauheasti. Auttakaa, — minä olen jo helvetin portilla.

HOFFMANN. Ei vielä, ei vielä, veli. Se on vaan lusikka-veden tavallinen ominaisuus. Kun se on aikansa polttanut, niin sitte lakkaa, jäljen kamalan se tosin jättää, mutta — — —

SUNDSTRÖM. Voi, voi, voi! Sitä olisi pitänyt vedellä laimentaa, ai, ai ai! Sitä kirveltää niin hirveästi. En minä luullut tässä näin pitkälle mentävän. Voi! oletteko te toiset täällä vielä? Ota veli hyvä pian tämä nyytti päästäni.

HOFFMANN. Mutta jos veljeä vielä haukotuttaa?

SUNDSTRÖM. Ei, — minä vakuutan. Ei ensinkään. Päätäni vaan polttaa niin kamalasti. Voi voi, — nyt se tulee kaljuakin kaljummaksiksi.

HOFFMANN. Koska haukotus on mennyt, niin päästetään pää pintehestä.

SUNDSTRÖM. Se on parasta, veli Hoffmann. Minä jo kadun että tämän kepposen kanssa näinkin pitkälle mentiin. Huh, huh — jaa, olettehan te toisetkin täällä vielä. Katsokaa nyt vieraan miehen puolesta jos minun päässäni on jotain kamalaa jälkeä. Voi, voi kun sitä polttaa.

HOFFMANN. Minä luulen että veljen haukotustauti muuttui pääntaudiksi. Miksikäs teidän toisten tauti muuttui? (Rikkoselle). No, miksi ette enään aivasta?

RIKKONEN. Siksi että minua ei haluta.

HOFFMANN (Tikkaselle). Entäs te? Mikäs teiltä nikottamisen vei?

TIKKANEN. Tunsin tuolla päässäni viisi luista sormea jotka jokseenkin pahasti sekaantuivat hiuksieni kanssa. Siitä syntyi kai jonkinlaista sähköä joka peloitti nikotuksen, vaan joka sen sijaan suussa pani hampaat toisiansa vasten kiristelemään.

HOFFMANN. Oiva lääke. (Neulaselle). Minä huomaan, ett'ei teitäkään enään naurata.

NEULANEN. Ei, eikä minua todellisesti äskenkään naurattanut, mutta kun ihmiset kertovat että te annatte senlaisia lääkkeitä, jotka saattavat nauramaan, niin päätin minä koettaa, jos myöskin voisitte naurusta parantaa. Hyvin se kävi. Vastapulverin annoitte naurupulverille ja saamani korvapuusti olkoon siitä maksuksi. Mutta nyt voitte maksaa kerrankin velkanne. Nyt minä vaadin maksun lisäaineista ja vaatteiden työpalkasta.

RIKKONEN. Äsken kiskoitte minua tarpeettomasti nenästä. Aivastuksen parannuksesta riittääköön maksuksi nenäni liikanainen puristus jota vieläkin kirvelee. Vaan sen sijaan on teidän nyt maksaminen tämä lasku, jonka olette meidän kauppahuoneeseen velkaa.

TIKKANEN. Minua ei ole koskaan ennen nikottanut, mutta kun astuin tuon kynnyksen yli tähän huoneeseen, niin se alkoi, — vaan oikeastaan se oli isäntäni käskystä, sillä teidän tämän vuotinen vuokranne on vielä maksamatta ja ennenkuin täältä lähden niin täytyy minulla olla rahat, ylösanomisen uhalla.

HOFFMANN. Senlaiset karhuamiset ja huomautukset eivät sovellu vastaanotto-tunnilla.

TIKKANEN. Muulloin teitä ei saa nähdä. Päivät pysytte kun karhu pesässänne ja herra ties missä illat oleskelette.

HOFFMANN. Vai niin. Noh, koska minä olen teidät kaikki parantanut, niin annan minä teille vastalaskun. Ensinnäkin ilmoittakaa isännällemme että neljännes vuoden vuokra on merkittävä minun hyväkseni teidän parantamisestanne.

TIKKANEN. Olkaa hiidessä. Nikotuksesta kiskoitte hiukseni.

HOFFMANN. Kuka sen on sanonut? Näkikö veli Sundström että minä olen häntä hiuksista kiskonut?

SUNDSTRÖM. Mitenkä minä olisin voinut nähdä kun pääni oli nyytissä.

HOFFMANN. Niin, teillä ei ole vieraita miehiä. Merkitkää siis neljännes vuoden vuokra hyväkseni.

TIKKANEN. Tämä asia ei tähän pääty. Hyvästi! (pois).

HOFFMANN. Jatkokoon, jatkokoon minun puolestani.

NEULANEN. Tahdotteko heti maksaa saatavani!

HOFFMANN. Suuriko se olikaan?

NEULANEN. Kaksikymmentä markkaa.

HOFFMANN. Jaa, teillä oli vaikea tauti ja minä olen sen parantanut, siis molemmin puolin olemme kuitit.

NEULANEN. Minä en tähän suostu. Kaupungin-voudin saatte niskaanne vielä tänäpäivänä. Hyvästi. (Pois).

HOFFMANN. Antaa tulla vaan! (Rikkoselle). No mitäs te vielä odotatte?

RIKKONEN. Minä odotan saatavaani.

HOFFMANN. Turha vaiva. Minä en kuitenkaan maksa.

RIKKONEN. Minä en saa lähteä pois, ennenkun olen rahat saanut.

HOFFMANN. Siinä tapauksessa on minun laittaminen teille joku huone kuntoon täällä.

RIKKONEN. Ette siis aijo maksaa?

HOFFMANN. En. Teillä oli vaikea aivastustauti, jota muut lääkärit eivät olisi voineet parantaa. Te voitte maksaa minun puolestani sen laskun.

RIKKONEN. Kylläpä sen vielä maksatte, jos ei hyvällä niin pahalla. (Pois).

HOFFMANN. Ha-ha! — No mitäs veli Sundström sanoo?

SUNDSTRÖM. Mitäpä minä sanon. Tuo hiiden lusikkavesi, sehän se taitaa tehdä lopun tästä elämästä.

HOFFMANN. Mikä lusikkavesi?

SUNDSTRÖM. Mikäkö? Se, jolla veli valeli mun päätäni. Voi, voi kuinka sitä kihelmöi.

HOFFMANN. Joutavia. Veli saa olla huoletta, ei se ollut lusikka-vettä, — mutta eihän se haukotus olisi muuten mennyt.

SUNDSTRÖM. Mitä? Eikö se ollutkaan lusikkavettä?

HOFFMANN. Puhdasta vettä, tuosta karahviinista, mutta minun täytyi sanoa sitä lusikkavedeksi, sillä eihän se haukotus muuten olisi pelästynyt.

SUNDSTRÖM. He, he, he! Totisesti, minun täytyy sanoa, että veli on viisas lääkäri; mutta onko se aivan varma, ett'ei se ollut lusikkavettä.

HOFFMANN. Varma totuus.

SUNDSTRÖM. Niin — ja eihän mun päätäni enään kihelmöikään. Minä luulen että se oli turha pelko, — tuonlainen säikähdys, joka pian menee ohitse, — — mutta muistaahan veli Hoffmann sen yön, kun me korttia tuota — — ja minä jäin vähän saamiseen, — sentähden minä — — —

HOFFMANN. Vai sentähden? — Niin, oikein. Minä taisin vähän hävitä silloin veljelle.

SUNDSTRÖM. He, he, he! Ei maksa vaivaa mainita, he, he, he! Jaa, hah! Paljokos minä nyt olen veljelle maksamista tästä haukotuksen parannuksesta?

HOFFMANN. No — — oliskohan viisi markkaa —

SUNDSTRÖM. Viisi markkaa! Niin viisikö markkaa, — niin, tuota, mutta eiköhän veli tuosta vähän tinkisi, — vettähän se vaan oli. — Minä ajattelin että, eiköhän tuosta yksi markka — — —

HOFFMANN. Liian vähän. — Mutta mitenkäs paljo se olikaan, — se minun häviöni siinä korttipelissä?

SUNDSTRÖM. Niin, en minäkään sitä niin varmaan muista. Mutta sen minä muistan aivan varmaan, että minä, siinä viimeisessä pelissä voitin veljeltä 12 mk. Ja sentähden minä oikeastaan tänne, — — — niin, älä pahastu veli Hoffmann, mutta rahaa se sekin on.

HOFFMANN. Aivan oikeen. Se oli kaksitoista markkaa. No niin. Mutta kun minä nyt olen parantanut veljen siitä ikävästä taudista, niin vaadin minä siitä työstäni kaksitoistakymmentä markkaa ja niin on välimme kuitti. Se on selvä ja lopullinen tili välillämme, ja tuossa on ovi. Astukaa heti ulos.

SUNDSTRÖM. Kuinka? Ajaako veli — — no no, minä menen, — mutta miksi veli sitte ei ole lukenut itseänsä oikein todelliseksi lääkäriksi — — no no, — eihän se tähän kuulu, — mutta se kaksitoista markkaa, — — niin, niin, minä menen — paitsi jos minä sentään maksaisin sen viisi markkaa, veli — —

HOFFMANN. Viisi markkaa, ha, ha, ha! Ulos veli!

SUNDSTRÖM. Kyllä, kyllä. Mutta jos minä vaan siitä lusikkavedestä saan jotain jälki seurauksia, niin — — he, he! Minä tarkoitan siitä oikeasta vedestä. — — Miks'ei veli sitte ole suorittanut tutkintoa lääketieteessä — — —

HOFFMANN. Se on minun asiani. Ulos!

SUNDSTRÖM. Mutta minkätähden niin kiivaasti?

HOFFMANN. Sentähden että minä niin käsken ja sentähden että vastaanotto-tunti on nyt loppunut. Ulos!

(Työntää ulos).

(Esirippu alas).

End of Project Gutenberg's Omituisia sairaita, by Mikko Akseli Helander

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK OMITUISIA SAIRAITA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things

you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new

computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.